

ВІДГУК

офіційного опонента, доктора медичних наук, професора,
завідуючого кафедрою загальної хірургії №1 НМУ ім. Богомольця

Дронова Олексія Івановича

на дисертаційну роботу Скумса Анатолія Анатолійовича
«Оцінка результатів імплементації програми прискореного відновлення при
панкреатодуоденектомії в залежності від способу формування шлунково-
кишкового співустя», поданої в разову спеціалізовану раду _____ при
ДУ «Національний науковий центр хірургії та трансплантології ім. О.О.
Шалімова» НАМН України на здобуття наукового ступеня доктора філософії з
галузі знань 22 – Охорона здоров'я за спеціальністю 222 – Медицина.

Науковий керівник: д. мед. н., професор,
академік НАМН України Усенко Олександр Юрійович

1. Актуальність обраної теми дисертації

Обрана тема наукового дослідження є актуальною, оскільки захворюваність на рак підшлункової залози та ампулярної зони поступово зростає, що в свою чергу збільшує кількість оперативних втручань з цього приводу. Панкреатодуоденектомія є єдиним радикальним методом лікування периампкулярних пухлин і тому виконання безпечної та ефективної резекції є ключовим фактором в лікуванні цих пацієнтів. Але частота ранніх післяопераційних ускладнень, таких як панкреатична фістула, затримка евакуації зі шлунка, кровотечі та інші, залишається високою та досягає 50-60%.

За останні десятиліття, з метою зменшення кількості післяопераційних ускладнень було запропоновано багато модифікацій стандартної панкреатодуоденектомії – пілорозберігаючі, попередню- та позадуободові, формування анастомозів на окремих петлях по Ру. Але до сьогоднішнього дня немає однозначної думки щодо оптимальної методики, яка дозволяє достовірно зменшити частоту ускладнень.

Окрім хірургічних методик, також була запропонована програма прискореного відновлення (ERAS) після панкреатодуоденектомії, яка також направлена на зменшення частоти ускладень. Впровадження програми дозволяє стандартизувати лікування пацієнтів на всіх етапах – у перед-, інтра- та післяопераційному періоді. Окремим завданням ERAS є пришвидчення відновлення фізіологічних функцій, таких як пероральне харчування та повноцінна мобілізація, що в свою чергу значно впливають на тривалість перебування у стаціонарі.

Скумса А.А. використав комплексний підхід, вивчаючи модифікацію хірургічної техніки у комбінації з модифікацією періопераційного протоколу лікування пацієнтів, їх вплив на частоту післяопераційних ускладнень.

Дисертаційна робота присвячена визначенню оптимального способу формування гастроентероанастомозу при панкреатодуоденектомії, що дозволить покращити показники імплементації пунктів програми і ранні післяопераційні результати.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами

Дисертаційна робота є фрагментом наукової роботи відділу хірургії поєднаної патології та захворювань заочеревинного простору Державної установи «Національний інститут хірургії та трансплантології імені О. О. Шалімова» НАМН України на тему: «Розробити та впровадити мультимодальну програму прискореного відновлення при панкреатодуоденектомії» (номер державної реєстрації 0119U102456).

3. Новизна дослідження та одержаних результатів

На основі ґрунтовного аналізу періопераційних даних та результатів лікування пацієнтів після панкреатодуоденектомії, проаналізовані показники імплементації основних компонентів програми прискореного відновлення.

Також, Скумс Анатолій Анатолійович визначив причини відхилення від програми прискореного відновлення та проаналізував вплив різних ускладнень на можливість дотримання протоколу лікування.

Автором проаналізовані результати лікування пацієнтів після панкреатодуоденектомії з Браунівським співвустям та без нього, визначений вплив модифікації методики на частоту затримки евакуації зі шлунка та інших ускладнень.

Дисертант на основі отриманих даних, визначив оптимальний спосіб формування гастроентероанастомозу для імплементації програми прискореного відновлення.

4. Теоретичне значення результатів дослідження

Вперше досліджено та доведено, що панкреатодуоденектомії з формуванням гастроентероанастомозу з Браунівським співвустям є більш адаптованою методикою для застосування програми прискореного відновлення в порівнянні з реконструкцією за Child.

Вперше доведено, що використання програми прискореного відновлення при панкреатодуоденектомії з формуванням гастроентероанастомозу з Браунівським співвустям супроводжується покращенням показників імплементації та зменшенням частоти затримки евакуації зі шлунка.

5. Практичне значення результатів дослідження.

Застосування модифікованої програми прискореного відновлення при ПД дозволяє пришвидшити реабілітацію пацієнтів, зменшити частоту ускладнень та тривалість післяопераційної госпіталізації.

Результати роботи впроваджені в лікувальний процес ДУ “Національний науковий центр хірургії та трансплантології імені О.О. Шалімова” НАМН України.

6.Ступінь обґрунтованості та достовірності положень, висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертації

В ході дослідження було проаналізовано дані 92 пацієнтів, що є достатнім обсягом вибірки для статистичної обробки даних які дозволяють вважати отримані результати достовірними. Методики статистичної обробки даних та спеціалізоване програмне забезпечення SPSS версії 20 (SPSS Inc., Чикаго, США) є коректними на сучасному рівні.

Результати виконаної дисертаційної роботи здобувача вирішують поставлені завдання та мають важливе науково-практичне значення – визначають оптимальний спосіб формування гастроентероанастомозу для підвищення рівня імплементації програми прискореного відновлення.

Усі положення, висновки, рекомендації, що містяться в дисертаційному дослідженні Скумса Анатолія Анатолійовича є обґрунтованими, достовірними та такими, що відповідають результатам наукової роботи що виносяться на захист.

7.Оцінка змісту, оформлення та обсягу дисертації, зауваження щодо оформлення

Дисертаційна робота написана за класичною схемою українською мовою на 120 сторінках друкованого тексту. Дисертація побудована згідно вимог та складається з анотації українською і англійською мовами, переліку наукових праць здобувача, вступу, огляду літератури, матеріалів і методів дослідження, , трьох розділів власних досліджень, аналізу та узагальненню результатів дослідження, висновків, списку використаної літератури. Список літератури включає 180 посилання, з них 9 кирилицею та 171 латиницею. Дисертаційне дослідження містить 13 таблиць, 4 діаграми та ілюстровано 6 рисунками.

У вступі аспірант аргументував актуальність теми дисертації, сформулював мету, п'ять завдань, визначив об'єкт та предмет наукової роботи, вказав методи дослідження, виклав погляд на наукову новизну та практичну

значимість роботи, вказав свій особистий внесок, апробацію матеріалів дисертації та публікації за результатами дисертаційного дослідження.

У першому розділі наукової роботи проведено огляд літературних джерел в якому дисертант на 32 сторінках детально розкриває найважливіші аспекти програми прискореного відновлення та її вплив на післяопераційний перебіг у пацієнтів після панкреатодуоденектомії. Автором ретельно продемонстрований сучасний стан проблеми та обґрунтована необхідність пошуку оптимальних методів реконструкції при панкреатодуоденектомії для зменшення частоти ускладнень. Огляд літератури логічно визначає основні завдання роботи та вказує на глибокі теоретичні знання дисертанта з тематики дослідження

У розділі «Матеріали і методи дослідження» здобувач охарактеризував групи обстежених пацієнтів, методи обстеження та методики статистичної обробки результатів дослідження. Описані методи та методики є сучасними та відповідають встановленим вимогам і протоколам.

У третьому розділі дисертації виконана порівняльна характеристика груп пацієнтів, проведений аналіз результатів імплементації програми прискореного відновлення у першій та другій групах. Статистичними методами визначений взаємозв'язок імплементації окремих пунктів програми та розвитком післяопераційних ускладнень. В кінці розділу аналізуються результати застосування програми при різних способах формування шлунково-кишкового співустя. Автор вказує на кращі показники імплементації у групі з формуванням Браунівського співустя.

Скумс Анатолій Анатолійович у четвертому розділі провів аналіз та узагальнив результати дослідження, об'єднав та систематизував результати наукової роботи і коротко їх підсумував.

Детально сформульовані висновки повністю відображають зміст дисертації, впливають із результатів проведеного дослідження, зроблені на основі зібраного матеріалу та статистичної достовірності, відповідають завданням дисертації, що вказує на досягнення мети наукової роботи

8. Недоліки дисертації щодо змісту та оформлення

Дисертаційна робота написана грамотною українською мовою з незначними поодинокими орфографічними, стилістичними та друкарськими помилками, що, однак, не мають принципового характеру. У розділах власних досліджень підписи до рисунків є досить громіздкими. Всі зауваження є несуттєвими та не впливають на загальну позитивну оцінку дисертації.

У ході ознайомлення з науковою роботою виникли наступні питання для дискусії:

- 1) Чи спостерігали ви укладнення, пов'язані з формуванням ентеро-ентеростомії за Брауном?
- 2) Які інші методи реконструкції впливають або можуть вплинути на частоту розвитку затримки евакуації зі шлунка?

9. Повнота викладу матеріалів дисертації в опублікованих працях

За матеріалами дисертації опубліковано 14 наукових праць: 5 статей у наукових фахових виданнях України, включених до міжнародних наукометричних баз даних; 1 стаття у закордонному виданні, проіндексованому у базі даних Scopus; 7 тез наукових доповідей, 1 патент на корисну модель.

Основні матеріали та положення дисертаційної роботи представлені у вигляді усних і стендових доповідей на 4 конференціях і з'їздах. Публікації по матеріалам дисертаційної роботи повністю відповідають вимогам МОН України.

10. Особистий внесок здобувача в одержання наукових результатів, що виносяться на захист

Скумс Анатолій Анатолійович під керівництвом д.мед.н., професора, академіка НАМН України Усенка Олександра Юрійовича сформував ідею проведення дослідження, мету та завдання дисертації, обговорив та остаточно

сформулював положення наукової новизни та практичної значимості наукової роботи. Дисертантом проведений патентний пошук, аналіз наукової літератури.

За участю дисертанта прооперовано ряд хворих, що склали клінічний матеріал дисертації. Результати лікування хворих вивчені автором самостійно. Статистичний аналіз різних клінічних параметрів з використанням комп'ютерних прикладних програм проведено особисто дисертантом.

Дисертанту належить основна роль у статтях, що опубліковані за темою наукової роботи. Автор провів збір матеріалу, статистичну обробку та узагальнив отримані результати досліджень. Публікації повністю відповідають основним положенням дисертації, висновкам та практичним рекомендаціям.

11. Дані про відсутність текстових запозичень та порушень академічної доброчесності (академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації, фальсифікації)

За результатами перевірки та аналізу дисертації Скумса Анатолія Анатолійовича на тему «Оцінка результатів імплементації програми прискореного відновлення при панкреатодуоденектомії в залежності від способу формування шлунково-кишкового співустя» не було виявлено ознак академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації, фальсифікації, що на основі перевірки дисертаційного дослідження за допомогою системи Strike Plagiarism підтверджено висновком експертної проблемної комісії за науковою спеціальністю «Медицина».

12. Рекомендації щодо використання результатів дисертаційного дослідження в практиці.

Основні положення дисертаційної роботи впроваджено у наукову та практичну роботу в ДУ «Національний науковий центр хірургії та трансплантології ім. О.О. Шалімова».

13. Відповідність дисертації спеціальності та профілю спецради

Дисертація Скумса Анатолія Анатолійовича на тему «Оцінка результатів імплементації програми прискореного відновлення при панкреатодуоденектомії в залежності від способу формування шлунково-кишкового співустя» повністю відповідає паспорту наукової спеціальності «Медицина». Дисертаційна робота повністю відповідає профілю спеціалізованої вченої ради.

14. Відповідність роботи вимогам, які пред'являються до наукового ступеня доктора філософії

Дисертаційна робота Скумса Анатолія Анатолійовича на тему: «Оцінка результатів імплементації програми прискореного відновлення при панкреатодуоденектомії в залежності від способу формування шлунково-кишкового співустя» подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії повністю відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою КМУ від 12.01.2022 №44 та наказу МОН України «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» від 12.01.2017 № 40, які пред'являються до захисту наукового ступеня доктора філософії і може бути представлена до офіційного захисту у разовій спеціалізованій вченій раді з наступним присудженням її автору Скумсу Анатолію Анатолійовичу ступеня доктора філософії (PhD) в галузі знань 22 – Охорона здоров'я за спеціальністю 222 – Медицина (наукова спеціальність 14.01.03 – Хірургія).

Офіційний опонент:

доктор медичних наук, професор,
завідуючий кафедрою загальної
хірургії №1 НМУ ім. Богомольця

Дронов Олексій Іванович